

Nap

(*Brassica rapa var. rapa*)

El *nap* és un aliment tan antic com la humanitat. En temps passat, se'n consumien les fulles i els tubercles de les arrels. L'arribada de la patata d'Amèrica gairebé el va desplaçar completament. És una hortalissa amb un valor calòric molt baix, però una bona font de fibra, vitamines i minerals.

*Mai se sap si és gros el nap
fins que ha descobert el cap*

Refranys

Alabeu-vos, cols, que hi ha naps a l'olla: perquè la qualitat i el sabor del nap encara són menys abellidors que els de la col. En sentit figurat es diu d'aquells que es vanaglorien de mèrits que corresponen a altres.

Any de naps, pocs maldecaps: bona collita.

El dimarts compra naps: de la cançó *La masovera*: «La masovera se'n va al mercat; el dilluns compra lluç (o llums), el dimarts compra naps, el dimecres compra penques (o nespres), el dijous compra ous (o nous), el divendres, faves tendres, el dissabte tot s'ho gasta i el diumenge tot s'ho menja».

L'escudella del palau naps i cols i adeu-siau: fa al·lusió a l'escudella que repartien als estudiants de capellà en els palaus bisbals.

Naps i cols, olla de pobre. *O naps i cols, i cols i naps, escudella de soldats.*

Naps i cols, ventre si en vols; cols i naps, ventre ja ho saps: es diu referint-se a la repetició monòtona dels mateixos menjars.

Naps i cols, xirivies i fesols: en resposta a algú que explica una història banal o de poca importància.

Pastanagues i naps sempre van plegats: fan bona combinació.

Per si no ho saps, res millor que l'ànec amb naps.

Per un nap no es deixa de cuinar l'olla: per un detall petit no ha de fracassar una empresa.

Locucions i frases fetes

Anar de naps a cols: divagar.

Ara per naps, ara per cols: per una cosa o per una altra.

Com ara plouen naps: indica incredulitat amb allò que diu un altre.

Entre naps i cols: entre una cosa i l'altra.

I un nap!: expressió de negació, de desmentiment.

Nap: eufemisme per penis.

Napbuf: criatura petita, de poca alçada.

Ni naps ni cols: res de res.

No valer un nap torrat: no valer res.

Per naps o per cols: per una cosa o per una altra. També *que si naps, que si cols*.

Ser un nap: tant per referir-se a persones petites, de poca edat, com d'algú curt d'enteniment.

Ser un segar de naps (o de pèsols): ser una feina fàcil, lleugera, fàcil de gestionar.

Tant se valen naps com cols: per mostrar indiferència.

Tenir sang de nap (o d'orxata): no tenir vigor, ser excessivament flemmàtic.

Comparacions

Cara de nap.

Pelat com un nap: en el sentit de no tenir diners. Es diu sobretot a la Catalunya del Nord.

Petit com un nap: sobretot referit a les persones petites de mida.

